

Rokietnica24.pl

STOWARZYSZENIE GMINNE

Podwyżka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Gminie Rokietnica w 2020 roku

Opracowanie: Maciej Mięka - Stowarzyszenie Rokietnica24.pl

Analiza pro bono dla Radnych Gminy Rokietnica

rokietnica24@gmail.com

26.02.2020r

Założenia systemu odbioru odpadów w Polsce

- System powinien się samofinansować
- Segregowanie odpadów jest obowiązkowe dla wszystkich
- System domyślnie zakłada, że dane posiadane przez gminy są prawidłowe
- **System daje gminom możliwość wyboru metody naliczania opłaty za odpady**
- System pośrednio poprzez wybór metody naliczania tzw. opłaty śmieciowej, daje gminom narzędzie do weryfikacji osób, które nie złożyły deklaracji śmieciowej i tym samym za śmieci nie płacą

Co gmina bierze pod uwagę ustalając stawkę opłaty za odpady komunalne?

- liczbę mieszkańców zamieszkujących gminę
- ilość wytwarzanych na terenie gminy odpadów komunalnych,
- koszty funkcjonowania systemu, w tym koszty odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obsługi administracyjnej systemu,
- sytuację, gdy właściciele nieruchomości wytwarzają odpady nieregularnie, np. sezonowo.

Założenia Urzędu Gminy Rokietnica dla systemu odbioru odpadów komunalnych w 2020 roku

- Gmina Rokietnica wybrała metodę naliczania tzw. opłaty śmieciowej od liczby mieszkańców
- Gmina zakłada, że system jest szczelny, a liczba zamieszkałych mieszkańców nie odbiega znacząco od liczby osób zgłoszonych w deklaracji śmieciowych. Ilość odpadów komunalnych jest podzielona przez liczbę osób zamieszkujących w gminie
- Z założenia mieszkańcy mają płacić „solidarnie” za odpady
- Gmina Rokietnica uważa, że za wzrost cen odpadów komunalnych odpowiedzialne są wyłącznie czynniki niezależne do Urzędu Gminy (opłata marszałkowska, pensje, ceny za zagospodarowanie odpadów)

Podwyżka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Gminie Rokietnica w 2020 roku

Zalety i wady metod naliczania opłaty za odpady komunalne (I)

Naliczanie opłaty: od liczby mieszkańców (wybór Rokietnicy)

Prosta metoda naliczania. Ilość odpadów wytworzonych w gminie dzieli się przez liczbę osób zadeklarowanych w tzw. deklaracji śmieciowej

Za odpady płacą wyłącznie ci mieszkańcy, którzy złożyli tzw. deklarację śmieciową – jest to najgorszy z tego punktu widzenia sposób naliczania opłaty

Brak skutecznych narzędzi weryfikacji liczby złożonych deklaracji. Obowiązujące przepisy sprawiają, że urzędnicy bez donosów mają nikłe szanse na wykrycie mieszkańców, którzy nie złożyli deklaracji

Metoda promuje jednoosobowe gospodarstwa domowe (single płacą najmniej) i dyskryminuje rodziny wielodzietne, które płacą za odpady komunalne najwięcej

Zalety i wady metod naliczania opłaty za odpady komunalne (II)

Naliczanie opłaty: od gospodarstwa domowego (ryczałt)

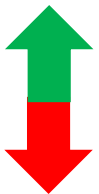
Prosta metoda naliczania. Ilość odpadów wytworzonych w gminie dzieli się przez liczbę gospodarstw domowych (nie ma znaczenia ilu mieszka w nim mieszkańców)

za odpady płacą wszystkie gospodarstwa domowe

Stosunkowo prosta weryfikacja liczby gospodarstw domowych na terenie gminy

Metoda promuje jednoosobowe gospodarstwa domowe (single płacą najmniej) i dyskryminuje rodziny wielodzietne, które płacą za odpady komunalne najwięcej

Zalety i wady metod naliczania opłaty za odpady komunalne (III)

Naliczanie opłaty: od zużycia wody

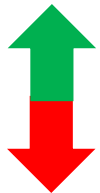
Prosta metoda naliczania ryczałtu za 1000 litrów wody zużytej w gospodarstwie domowym (np. ryczałt za odpady komunalne = 5zł/1000 litrów zużytej wody)

W tym systemie za odpady płacą wszyscy bez względu na to czy są zameldowani w Gminie Rokietnica, czy tylko tu zamieszkują.

System jest proekologiczny, mniejsze zużycie wody to także mniejsze rachunki za odbiór odpadów dla gospodarstw domowych

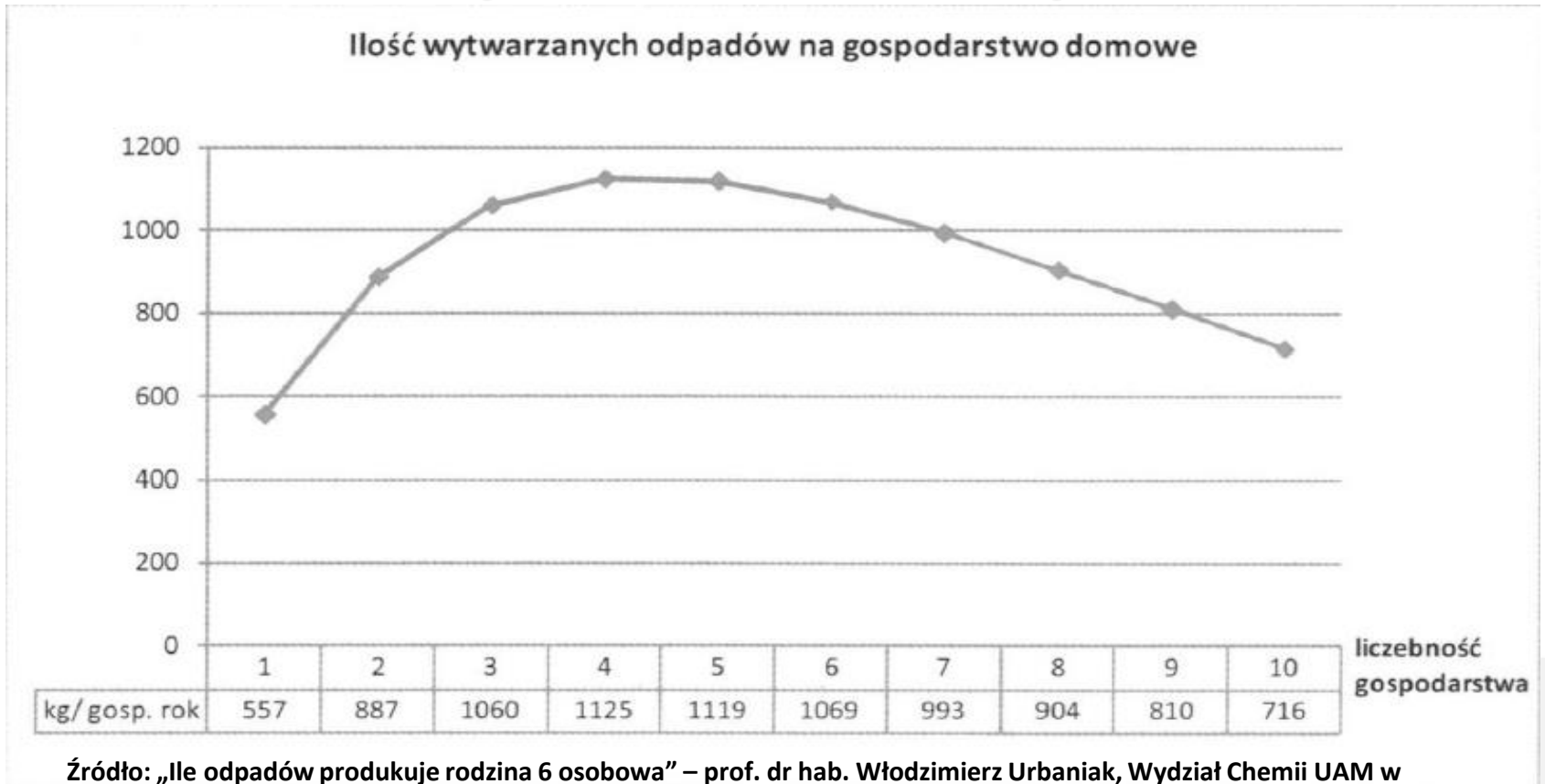
System powoduje, że każdy „płaci za siebie”. Single, oraz rodziny wielodzietne. W opracowaniach naukowych pojawiają się wątpliwości czy system, który nie promuje dużych rodzin jest sprawiedliwy. To kwestia jaką politykę wobec rodzin prowadzi gmina

Metoda naliczania opłaty za odpady komunalne w Rokietnicy - WNIOSKI

- Wybrana przez Rokietnicę metoda naliczania opłaty za odpady komunalne to **najgorsza z możliwych opcji**. Posiada najwięcej wad spośród dostępnych metod naliczania tej opłaty
- **Dyskryminuje rodziny** posiadające dzieci, te zapłacą najwięcej
- **System jest nieszczelny**, a urzędnicy mogą nie znać liczby osób faktycznie zamieszkujących gminę i wytwarzających odpady (osoby zamieszkujące nie muszą być w gminie zameldowane)
- **Nieszczelny system kontroli** powoduje, że uczciwi mieszkańcy będą płacić za odpady komunalne swoje oraz osób zamieszkujących gminę, które nie złożyły rzetelnej deklaracji śmieciowej.
- **Autorzy opracowania sugerują rozważenie zmiany systemu naliczania opłat i powiązanie ilości zużytej wody w gospodarstwie domowym z opłatą za odpady komunalne jako system proekologiczny oraz uszczelniający system (wszyscy zużywają wodę i jednocześnie płacą za odpady)**

Podwyżka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Gminie Rokietnica w 2020 roku

Ile odpadów komunalnych wytwarzają mieszkańcy – wyniki badań naukowych

Źródło: „Ile odpadów produkuje rodzina 6 osobowa” – prof. dr hab. Włodzimierz Urbaniak, Wydział Chemii UAM w Poznaniu

Podwyżka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Gminie Rokietnica w 2020 roku

Ile odpadów komunalnych wytwarzają mieszkańcy II – wyniki badań naukowych

- **Rocznie najwięcej odpadów w przeliczeniu na osobę wytwarzają single - 557 kg/osobę**
- Największą masę odpadów komunalnych wytwarzają rodziny 4 osobowe - 281kg/osobę rocznie
- Rodziny wielodzietne wytwarzają najmniejszą masę odpadów w przeliczeniu na osobę - mniej niż 200kg/osobę rocznie
- **Ilość odpadów na w przeliczeniu na 1 osobę maleje wraz ze wzrostem liczebności osób w gospodarstwie domowym**

Źródło: „Ile odpadów produkuje rodzina 6 osobowa” – prof. dr hab. Włodzimierz Urbaniak, Wydział Chemii UAM w Poznaniu

Ile odpadów komunalnych wytwarzają mieszkańcy III – wyniki badań naukowych

- **Według Gmina Rokietnica:** 1 Mieszkaniec wytwarza **394kg/rok** odpadów rocznie
- **Według Badań naukowych:** 1 Mieszkaniec wytwarza **281kg/rok** odpadów (w 4 osobowej rodzinie – patrz wykres powyżej)

Wniosek:

Mieszkańcy Gminy Rokietnica wytwarzają więcej śmieci niż wskazują na to badania naukowe lub Gmina Rokietnica podaje nieprecyzyjne dane o liczbie mieszkańców, obarczone blisko 40% błędem (chodzi o liczbę osób zamieszkujących gminę, a nie jedynie tych zameldowanych)

Liczba ludności zamieszkującej Gminę Rokietnica w 2020 roku (I)

Szacowanie liczby mieszkańców na podstawie ilości wytworzonych odpadów przez jedną osobę w ciągu roku

	Dane Gminy Rokietnica	Przybliżone dane autora
Ilość rocznych odpadów w gminie Rokietnica [kg]	7 647 936 kg	7 647 936 kg
Liczba mieszkańców gminy w 2020 roku	19420 osób	27188 osób
Ilość odpadów/mieszkańca rocznie [kg]	394 kg	281kg

Podwyżka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Gminie Rokietnica w 2020 roku

Liczba ludności zamieszkującej Gminę Rokietnica w 2020 roku (II)

- **Według Gmina Rokietnica:** 1 Mieszkaniec wytwarza **394kg/rok** odpadów rocznie przy populacji liczącej **19420** osób ($7\ 647\ 936\ \text{kg}/19420\ \text{osób}=394\ \text{kg}$)
- **Według Badań naukowych:** 1 Mieszkaniec wytwarza **281kg/rok** odpadów (w 4 osobowej rodzinie – patrz wykres powyżej) – takie dane odpowiadają **27188** mieszkańców ($7\ 647\ 936\ \text{kg}/27188\ \text{osób}=281\ \text{kg}$).

Wniosek:

Liczba mieszkańców zamieszkujących Gminę Rokietnica w roku 2020 może wynieść nawet **27188 osób** (o 40% więcej niż zakłada Urząd Gminy Rokietnica)

Podwyżki stawki opłaty za odpady komunalne - Wyliczenia Gminy Rokietnica

- Szacunkowy koszt funkcjonowania systemu wynosi: **5.623.585,06 zł**
- Szacowany przypis z tytułu deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniesie: **582 600,44zł**
- Średnia liczba mieszkańców w 2020r. Wyniesie **19420 osób**

5.623.585,06zł – 582.600,44zł = 5.040.984,62

5.040.984,62 : 19420 mieszkańców = 259,58zł

259,58zł:10 m-cy = 25,96 → 26zł

Dotychczasowa stawka za śmieci segregowane wynosi 15zł, gmina sugeruje radnym podwyżkę do 26zł/osobę miesięcznie(wzrost o 73%)

Źródło: Urząd Gminy Rokietnica – prezentacja z dnia 23.01.2020, Zmiana stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Podwyżki stawki opłaty za odpady komunalne – korekta wycień Gminy Rokietnica według autora prezentacji

Skala podwyżek przedstawionych przez Urząd uwidocznionych na poprzednim slajdzie wynika głównie z niedoszacowania liczby osób zamieszkujących gminę. Jak wyglądają wycięnia autora niniejszej prezentacji?

- Szacunkowy koszt funkcjonowania systemu wynosi: **5.623.585,06 zł**
- **Średnia liczba osób zamieszkujących** wraz z nie zameldowanymi i nie zgłaszającymi deklaracji śmieciowej w gminie Rokietnica w 2020r. wyniesie **27188 osób** (wycięnia patrz tabela: Liczba ludności Gminy Rokietnica)

5.623.585,06zł : 27188 mieszkańców = 206,84zł

206,84 zł : 12 m-cy = 17,23 → 17,2zł

Dotychczasowa stawka za śmieci segregowane wynosi 15zł, władze gminy sugerują radnym podwyżkę do **26zł/osobę** miesięcznie. Według autora prezentacji po uszczelnieniu systemu **stawka nie powinna przekroczyć 17,2zł/osobę miesięcznie (wzrost o 15%)**

Podwyżka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Gminie Rokietnica w 2020 roku

Podwyżki stawki opłaty za odpady komunalne - WNIOSKI

- **Dane Urzędu Gminy Rokietnica** dotyczące liczby mieszkańców zamieszkujących gminę mogą być **obarczone poważnym błędem** (ok. 40% niedoszacowane)
- Wobec powyższego **dane dotyczące ilości odpadów** wytwarzanych przez 1 mieszkańca rocznie mogą być **zawyżone o 40%**
- **Uszczelnienie systemu** pozwoli na znaczące **zmniejszenie skali podwyżek** dla mieszkańców i **zamiast 26zł** mogliby płacić **nieco ponad 17zł/osoby** miesięcznie za odpady komunalne segregowane

Przykładowe stawki cen za odbiór odpadów komunalnych segregowanych w 2020 roku w Wielkopolsce

- Poznań – 16zł/osoby
- Suchy Las – 15zł/osoby
- Szamotuły – 17zł/osoby
- **Rokietnica – 26zł/osobę (możliwe obniżka do 17,3zł/osobę po ewentualnym wdrożeniu programu naprawczego)**

Czy ulgi w opłacie śmieciowej dla rodzin z Kartą Dużej Rodziny są uzasadnione?

- „Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych na mieszkańca maleje wraz ze wzrostem liczebności gospodarstwa domowego” – źródło: prof. Dr hab. Włodzimierz Urbaniak, Wydział Chemii UAM Poznań
- „Badania pokazują, że rodziny wielodzietne produkują mniej odpadów ze względów ekonomicznych, bo muszą oszczędzać. Mają inny styl konsumpcji” - Andrzej Springer, dyrektor biura Związku Międzygminnego Gospodarki Odpadami Aglomeracji Poznańskiej – źródło: wywiad prasowy
- W styczniu 2020 roku Miasto Poznań podjęło uchwałę - rodziny posiadające karty wielkiej rodziny będą płacić do piątej osoby, czyli maksymalnie 70 zł (14zł/osobę)
- Mając na uwadze powyższe, Autor opracowania zaapeluje do Rady Gminy Rokietnica o rozważenie wprowadzenia ulgi dla rodzin z Kartą Dużej Rodziny jako elementu wsparcia lokalnego samorządu rodzin wielodzietnych jeśli radni nie zdecydują się na zmianę obecnego systemu naliczania opłat za odbiór odpadów

WNIOSKI KOŃCOWE I

- Z podanych wyżej danych można wyciągnąć wniosek o możliwym **braku wiedzy** Urzędu Gminy na temat **realnej liczbie mieszkańców** zamieszkujących gminę.
- **Władze Gminy Rokietnica mogą zawyżać ilość śmieci** wytwarzanych przez 1 mieszkańca **o około 40%** czyli o liczbę mieszkańców, którzy nie złożyli rzetelnej deklaracji **aby system się bilansował**
- **Przyjęta metoda naliczania opłaty za odpady** komunalne w Gminie Rokietnica od liczby mieszkańców **jest fatalna z punktu widzenia mieszkańców**, którzy złożyli tzw. deklaracje śmieciowe
- W obecnych warunkach **metoda ta dyskryminuje** nie tylko rodziny wielodzietne, ale nawet rodziny z dwójką dzieci

WNIOSKI KOŃCOWE II

- Przyjęta przez Gminę Rokietnica metoda naliczania opłaty za odpady **nie daje skutecznych narzędzi weryfikacji liczby złożonych deklaracji**. Obowiązujące przepisy sprawiają, że urzędnicy bez wsparcia w postaci informacji od sąsiadów mają nikłe szanse na wykrycie mieszkańców, którzy nie złożyli deklaracji. Skutek jest taki, że za niezgłoszonych lokatorów płacą rodziny składające deklaracje z rzetelną informacją o liczbie domowników
- **Rozwiązaniem problemu może być przyjęcie jednego z dwóch rozwiązań: Naliczanie opłaty za odpady komunalne od gospodarstwa domowego (ryczałt) lub naliczanie opłaty od zużycia wody**

WNIOSKI KOŃCOWE III

- Należy zauważyć, że **najbardziej demokratyczną zasadą rozliczania** opłaty za odpady komunalne wydaje się być **ta naliczana od zużycia wody**. Jako jedyna weryfikuje prawdziwą liczbę domowników tych zameldowanych, jak i pomieszkujących
- Mając na uwadze całość powyższego opracowania należy stwierdzić, że **zaproponowane przez Urząd Gminy stawki za odbiór odpadów są zawyżone** i zaapelować do Wójta oraz Radnych Gminy Rokietnica o wdrożenie programu naprawczego celem gruntownego przebudowania systemu naliczania i urealniania opłat za odpady.

Rokietnica24.pl

STOWARZYSZENIE GMINNE

Dziękuję za uwagę

Maciej Mikuła – Prezes Stowarzyszenia Rokietnica24.pl

Materiał opracowany pro bono dla Radnych Gminy Rokietnica

26.01.2020r

www.Rokietnica24.pl